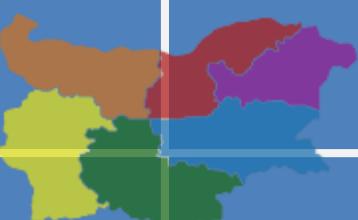
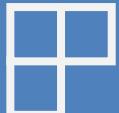

2015

**АНАЛИЗИ НА
СТАТИСТИЧЕСКА И
ПРОСТРАНСТВЕНА
ИНФОРМАЦИЯ за
разработване на ОПР за
целите на изготвяне на
ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА
РАЗВИТИЕ ЗА ПЕРИОДА 2014
– 2020**

Агенция СТРАТЕГМА ООД

Европейски съюз

„Подпомагане процеса на ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в Община Челопеч и Община Копривщица”,
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

Анализите на статистическа и пространствена информация за разработване на ОПР за целите на изготвяне на Общински план за развитие за периода 2014 – 2020 е изготвена от екип на „Агенция СТРАТЕГМА“ ООД в изпълнение на договор № 13-13-95/ 08.11.2013 г. за изпълнение на поръчка с предмет: „Подпомагане процеса на ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в община Челопеч и община Копривщица“ по проект: „Подпомагане процеса на ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в Община Челопеч и Община Копривщица“

Заключенията и тълкуванията, които се съдържат в настоящия документ, представляват експертното мнение на експертите на „Агенция СТРАТЕГМА“ ООД и по никакъв начин не следва да се приемат като становище или официална позиция на Общинска администрация Копривщица и Общинска администрация Челопеч.

Европейски съюз

„Подпомагане процеса на ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в Община Челопеч и Община Копривщица”,
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

Съдържание

I.	ВЪВЕДЕНИЕ	4
II.	Население и демографски процеси	6
III.	Икономическо развитие.....	8
IV.	Тематични кълстери	11
V.	Заключение.....	15

Европейски съюз

„Подпомагане процеса на ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в Община Челопеч и Община Копривщица“, реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Процесът на планиране на развитието се осъществява в контекста освен на вътрешните параметри на общината така и във взаимовръзка със съседни и/или сходно по параметри и характеристики териториални единици. Пространственият анализ основаващ се статистическа информация позволява да се направи оценка за възможностите за териториално развитие съответстващо на компонентите на средата.

Характерна особеност за общините Челопеч и Копривщица е структурата на административно териториалното деление. И двете общини се състоят от едно населено място, като в този смисъл не може да се извърши пространствено наблюдение вътре за териториалната структура тъй като тя е съставена от една териториална единица и няма условия за съпоставка.

Пространствените съотношения по отношение на външните териториални структури ще се извършат в две направления:

- Осъществяване на съпоставимост на база на статистически данни (индикатори) в съотношение с останали общини в област Софийска;
- Участие в кълстерни структури като основа за осъществяване на съвместни действия за постигане на синергичен ефект от изпълняване на съвместни и/или допълващи се дейности.

Анализът на статистическата и пространствена информация ще позволи да се открият възможностите за осъществяване на съвместни дейности със съседни общини или с общини със сходни характеристики. При осъществяването на подобни действия и мерки за развития ще се извлече максимална ефективност от действията им като може да се оптимизират разходите, които ще бъдат извършени за осъществяването му.

Изпълнението на съвместни дейности може да доведе както до ефективно използване на ресурсите така и да има допълващи функции. Ресурсите на едната териториална

Европейски съюз

„Подпомагане процеса на ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в Община Челопеч и Община Копривщица”,
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

единица могат да са допълващи за една или повече единици, които могат да се възползват от тях.

Териториалния преглед на състоянието на общините следва да подпомогне планирането на мерки за получаване териториално сближаване между различните единици, оценени на база на основни социално-икономически критерии. Изпълнението на съвместни инициативи е инструмент за подпомагане на процеса на постигане на балансирано икономическо развитие.

Изпълнението на съвместни инициативи между различни териториални единици увеличава и финансовите ресурси, които могат да бъдат осигурени/ привлечени и респективно вложени в планираните дейности. От друга страна по-мащабните проекти ще имат ефект върху по-голям брой лица.

Поради своите характерни особености, брой на населението и териториална структура общините Челопеч и Копривщица могат да се определят като много малки и по тази причина за тях е от съществена важност изпълнението на съвместни проекти с други общини за повишаване на синергииния ефект от изпълнението им

Европейски съюз

„Подпомагане процеса на ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в Община Челопеч и Община Копривщица”,
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

II. Население и демографски процеси

Софийска област включва най-голям брой общини в състава си, сравнена с останалите области – общо 22. Характерно за по-голяма част от тези общини е наличието само на едно населено място в състава им. Такава е и характеристиката на общините Челопеч и Копривщица. Освен това броят на населението в двете общини е под 2 500 жители. Населението в община Челопеч по данни от пребояване на населението 2011 г. е 1 471 жители, а в община Копривщица са 2 287 жители. Общийят брой на населението в Софийска област е 247 489, като в община Челопеч живеят едва 0,6% от него, а в община Копривщица 0,9%.

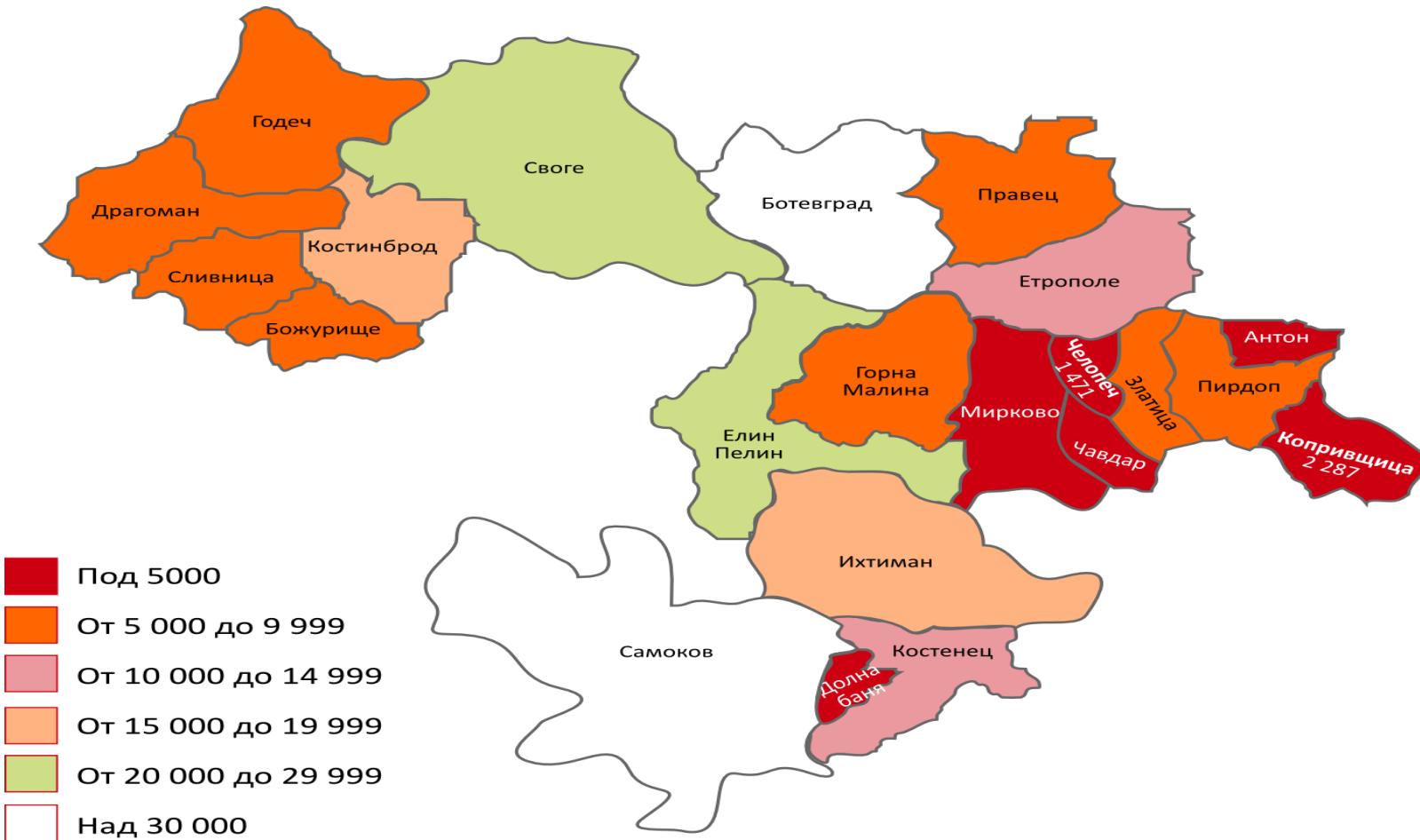
Ограниченият човешки ресурс е сериозна пречка за развитие на големи икономически производства. Същевременно и в двете общини има ресурси, които са съществен потенциал за развитието им и налагат привличането на работна рака извън общината.

Тази необходимост е по-силно изразена в община Челопеч тъй като на територията ѝ се намира находище на медни и златни руди, което е разработен и към момента се експлоатира. Развитието на подобен тип производство налага съотнесено към броя на населението предполага привличането на работна ръка извън територията на общината. Съседните общини освен, че се характеризират със сходни производства също имат сравнително малък брой население разпределението е както следва: до 5 000 жители – община Мирково и община Чавдар; от 5 000 до 10 000 – община Златица и от 10 000 до 15 000 жители – община Етрополе. Това показва, че необходимата работна ръка не би следвало да може да се осигури от съседните.

Близостта до столицата и добрата транспортна достъпност – първокласен шосеен път и ЖП линия предоставя възможност да се осигури недостига на работната ръка. Статистическите данни за трудовата миграция, по данни от пребояване на населението показват много силно изразена трудова миграция в община Челопеч която е както външна така и вътрешна. Това показва, че движението на населението между съседните общини и по отношение на столицата вече е развито.

„Подпомагане процеса на ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в Община Челопеч и Община Копривщица“, реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

фигура 1Разпределение на населението в общините от област Софийска по брой на населението

Европейски съюз

„Подпомагане процеса на ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в Община Челопеч и Община Копривщица“, реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

III. Икономическо развитие

Стойността на произведения брутен вътрешен продукт (БВП) по текущи цени в Югозападен район през 2012 г. възлиза на 38 100 млн. лв., което представлява нарастване с 34,1 % спрямо 2007 г., докато относителният дял на района в общата стойност на БВП за страната достига 48,2 % през 2010 г. Софийска област формира едва 7,69% от БВП в Югозападния район, което се равнява на 3,5% от националния.

Икономическото развитие на община Челопеч е в пъти над средното за страната, докато развитието на община Копривщица е сходно с развитието на малките общини в България с неразвит туристически потенциал.

По отношение на нетните приходи от продажби (НПП) Софийска област се нарежда на водещо място в страната – 38,5 хил. лв от 32,22 хил. лв средно за страната през 2012 г.. Високо НПП на глава от населението е характерно за община Челопеч (~251,97 хил. лв), но не и за община Копривщица (6,5 хил. лв). Тази съществена разлика се дължи на различните икономически структури, състояние и потенциал на двете общини. На територията на община Челопеч действа едно голямо предприятие (51 – 250 заети) - „Дънди Прешъс Металс Челопеч“ ЕАД, което реализира над 80% от общата стойност на индикатора за цялата община. Предприятията на територията на община Копривщица, от друга страна, са предимно микро (до 9 заети) и реализират между 29% и 43% от НПП за общината.

Брутната продукция, произведена през 2012 г., е с 5% по-ниска от реализираната през 2008 г., докато икономиката на общината реализира под 0,2% от брутната продукция, произведена в областта. Точна и конкретна информацията за стойността на произведената брутна продукция от община Челопеч пък е осъкъдна подари конфиденциалност на данните.

През 2012 г. по данни на бюрата по труда в Софийска област са регистрирани 14 877 безработни, а средното равнище на безработица е 13,5%, което е по-високо от средното за страната (11,1%). Подобно на разликата в нетните приходи от продажби общините Челопеч и Копривщица се характеризират с различни стойности на показателите.

Европейски съюз

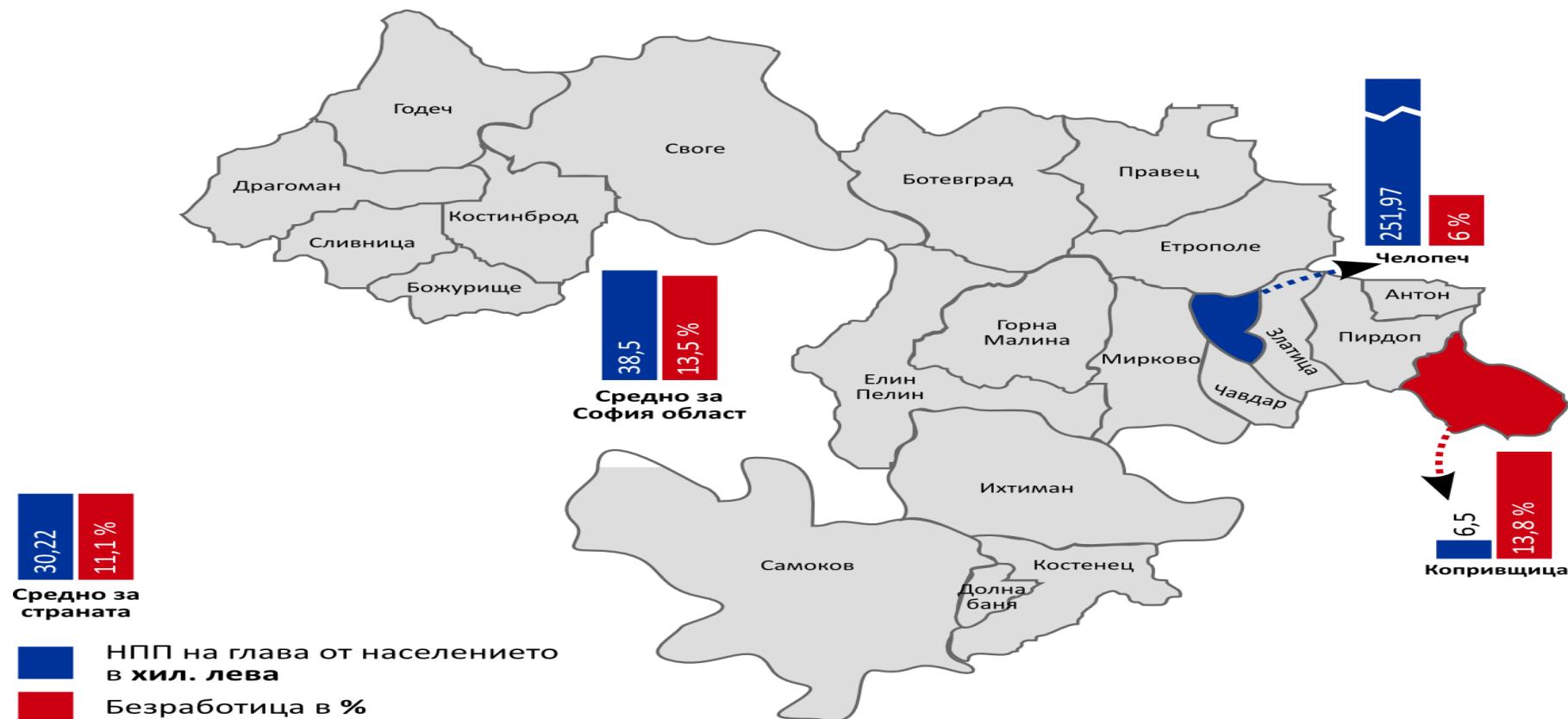

„Подпомагане процеса на ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в Община Челопеч и Община Копривщица”,
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

лите и по отношение на безработицата. Стойността на индикатора за община Челопеч е значително по- ниска от средната за страната и за областта – 6%, докато в община Копривщица – с 2,7% по- висока от средната за страната или 13,8%. Въпреки различните показатели за безработица двете общини си приличат по отношение на тенденцията на промяна на индикатора, която следва тази на национално и областно ниво, а именно да нараства като резултат от икономическата криза.

„Подпомагане процеса на ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в Община Челопеч и Община Копривщица“, реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

фигура 2 Нетни приходи от продажби на предприятията на 1 000 человека от населението и Коефициент на безработица, териториални разпределения

Европейски съюз

„Подпомагане процеса на ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в Община Челопеч и Община Копривщица“, реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

IV. Тематични кълъстери

Община Челопеч попада в три тематични кълъстера, докато община Копривщица само в два. Кълъстерите представляват платформи за сътрудничество и коопериране на интересите и възможностите на членовете с цел повишаване на техния потенциал за развитие.

Първият кълъстер, „Долината на розите“, е с туристически характер и е част от по-голям кълъстер „Долината на тракийските царе и рози“. Следва да бъде създаден въз основа на сходни благоприятни условия за отглеждане на розата и други етерично-маслени култури. Името не е случайно, тъй като на международния туристически пазар районът е известен именно като „Долината на розите“. Освен отглеждането на масло-дайни култури други характерни особености за този район са: съхранена природна среда, която предоставя широки възможности за развитие на селския, приключенски и екотуризъм, и богато историческо наследство, което предпоставка за развитие на културно-исторически туризъм. Съгласно Концепцията за туристическо районира от 2014 г. кълъстерът представлява част от туристически район „Розова долина“, чиито основни продуктови специализации са: основна - здравен и културен туризъм; разширена – балнео, СПА и уелнес туризъм, културно-исторически и фестивален туризъм, приключенски и екотуризъм, планински пешеходен и рекреативен туризъм, и винен туризъм. Индивидуалният район „Розова долина“ е отделен от район „Тракия“ и леко разширен на запад чрез приобщаване на най-източните части от Софийския туристически район (общините Копривщица, Антон, Златица, Пирдоп, Челопеч, Чавдар и Мирково). Мотивите за неговото създаване са:

- такъв район съществува в повечето предходни схеми на туристическо райониране, макар и с различно наименование (Средногорски, Подбалкански);
- районът се свързва с един от символите на България и има утвърдена популярност на много пазари, особено на перспективни далечни пазари;
- районът предлага достатъчно широк продуктов микс, базиран на розата, тракийското наследство, Възраждането и минералните води;

Европейски съюз

„Подпомагане процеса на ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в Община Челопеч и Община Копривщица“, реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

- районът е добре обособен от физикогеографска гледна точка;
- именно в този район е една от двете големи групи общини с общ проект за регионален продукт и маркетинг на дестинацията по операция 3.2. на ОПРР – общините Казанлък, Павел Баня, Мъглиж, Карлово и Сопот;
- с отделянето на района не се нарушава основната философия и възприетият подход при районирането;
- макар че се нарушава балансът (съизмеримостта) между отделните райони, това нарушение не е драстично.

Вторият кълстер, „Средногорие“, е с икономически характер. Сдружението интегрира дружествата, определящи индустриския облик на района на Централна Средна гора: базовите производства за добив и преработка на медни, злато-съдържащи руди и меден концентрат, високотехнологичните компании за производство на оптични, оптикомеханични и оптикоелектронни системи и изделия, обслужващи промишлените производства фирми; научно-изследователски и образователни организации, както и представители на местната власт. Членове на организацията са едни от най-големите корпоративни работодатели в страната, осигуряващи заетост на над 8 000 лица. В кълстера членуват: „Асарел – Медет“ АД, „Аурубис България“ АД, „Елаците – Мед“ АД, „Дънди Прешъс Металс Челопеч“ ЕАД, „Геотехмин“ ООД, „Оптикс“ АД, „Оптикоелектрон“ АД, „Евротест – Контрол“ ЕАД, „Ер Ликид България“ ЕООД, „Енергео“ ЕООД, „Центрър за управление и професионално обучение“ ЕАД (ЦУПО), Минногеологки университет „Св. Иван Рилски“, Община Антон, Община Златица, Община Мирково, Община Панагюрище, Община Пирдоп, Община Челопеч, Община Чавдар, Община Стрелча, Община Копривщица и Община Етрополе.

Кълстерът „Средногорие мед“, подобно на кълстер „Средногорие“, е сформиран на индустриско-регионален принцип, но включва само общините Панагюрище, Пирдоп, Златица, Мирково, Челопеч и Стрелча. Идеята за създаването на кълстери с цел специализация на икономически дейности в териториален аспект е залегната и в *Националната концепция за пространствено развитие за период 2013 – 2025 г.* Смисълът

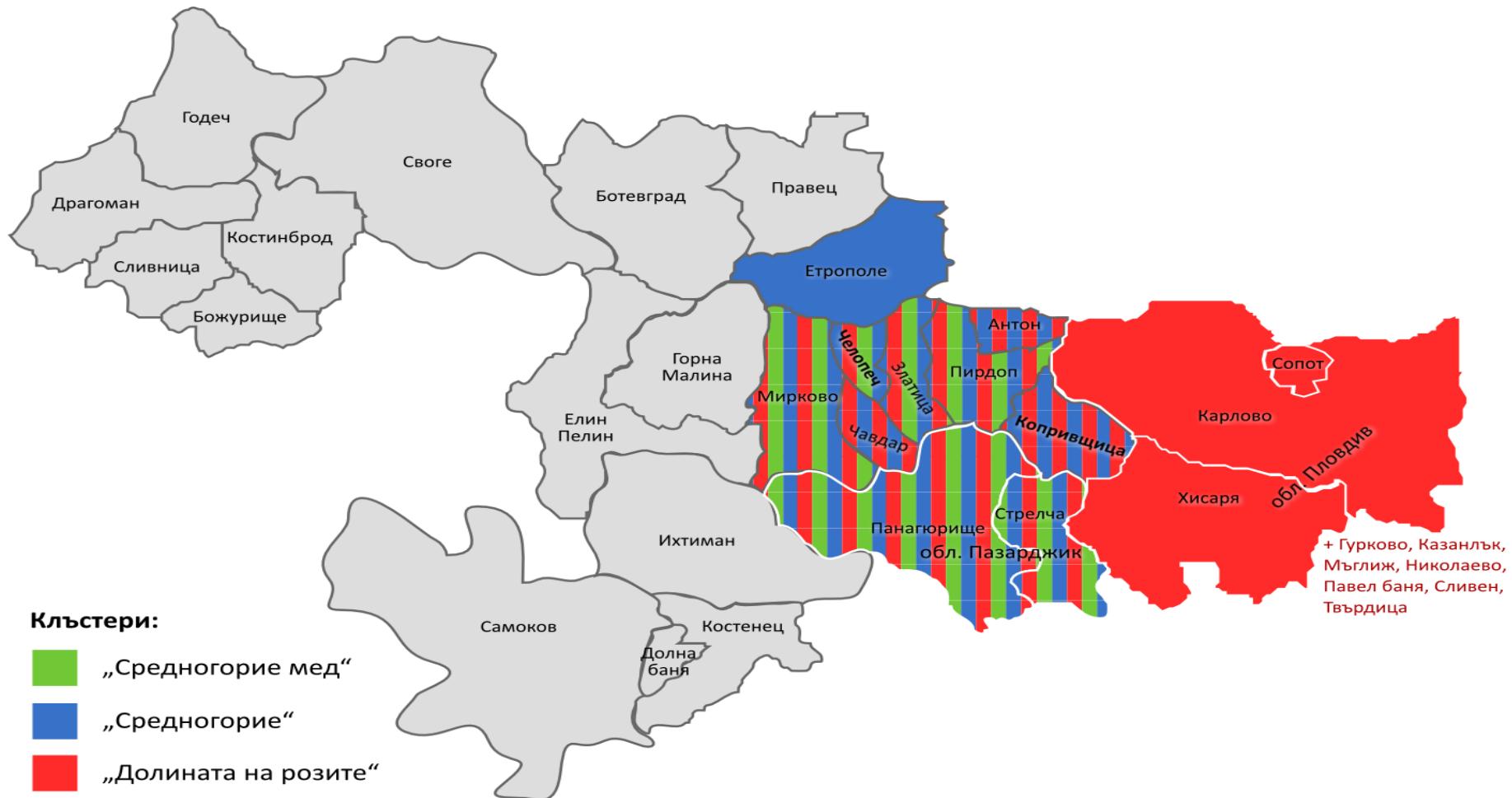
Европейски съюз

„Подпомагане процеса на ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в Община Челопеч и Община Копривщица”,
реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз
чрез Европейския социален фонд

лът от коопериране на фирми, общини и населени места е в това да се допълнят дейностите и да се даде възможност за увеличаване на производството, за създаване на нов бизнес и за иновации.

„Подпомагане процеса на ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в Община Челопеч и Община Копривщица“, реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Фигура 3 Тематични клъстери в състава, на които са включени общщините Челопеч и копривщица

фонд

Европейски съюз

„Подпомагане процеса на ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в Община Челопеч и Община Копривщица“, реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

V. Заключение

Въз основа на представената информация се очертават няколко съществени фактора, които следва да се вземат под внимание при изготвянето на бъдещи документи и стратегии за развитие:

Община Челопеч	Община Копривщица
1. Ограничено човешки ресурси на територията на двете общини, поради което се създават трудности при задоволяването на потребностите на местната икономика;	
2. Концентрация на местните икономики около един основен икономически субект;	
	3. Ниско равнище на доходите в общината спрямо средното за страната;

Двете общини се характеризират с различен в значителна степен характер на икономиките си, това състояние следва да бъде използвано като предимство за развитието им. Докато в община Челопеч е налице развита индустрия, то в Копривщица се развива и има потенциал за развитие на туризма. Тези характеристики позволяват да се търси решение в което да се развият устойчиви по потоци на трудова миграция по посока от Копривщица към Челопеч и съответно рекреационни в обратната посока.

Друг, не по- малко важен, начин за преодоляването на съществуващите проблеми в общините Копривщица и Челопеч, е чрез създаване и участие в кълстерни формации, които се базират на наличие и сходство на материалните, социалните и природните ресурси. Смята се, че стимулирането на създаване на кълстъри в по-малки ще подпомогне регионалното развитие и икономически растеж, ще подобри инвестиционната среда за привличане на нови фирми и разкривае на работни места. Освен това дейност в тази посока би задволила постигането на Стратегическа цел 6 от *Националната концепция за пространствено развитие, 2013 – 2025 г.*

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд

Инвестиции в хората

„Подпомагане процеса на ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики в Община Челопеч и Община Копривщица“, реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

“Конкурентоспособност чрез зони за растеж и иновации”. Самата концепция предлага следните конфигурации за обединяване на дейности с различна стратегическа значимости и насоченост:

- Кълстери на традиционните секторни политики, насочени към интензивно развиващи се сектори;
- Частни стратегически алианси между ограничен брой компании за достигане на „критична маса“ за разработване на научно-приложни проекти и нови продукти или услуги, които не биха били достъпни за отделни фирми;
- Договоряния с по-малка стратегическа значимост между взаимно свързани в производствен аспект предприятия;
- Съвместни дейности с изследователски центрове и обединяване на ресурсите с оглед достигането на необходимия експертен и институционален потенциал за управление на големи иновационни проекти;
- Географско концентриране в мрежа на предприятия, включени в един сектор или във вертикална верига на производство;
- Връзки между предприятията под формата на национални или международни алианси, с „котва“ в определен регион;
- Създаване на индустрисални зони, включващи мрежи от предприятия, развиващи „твърди“ бизнес връзки по веригата на добавената стойност, които довеждат до по- голяма интернационализация както на цялата мрежа от предприятия, така и за региона като цяло;
- Укрепване на значими връзки между взаимно свързани сектори – например селско стопанство, хранителна промишленост, туризъм и др., които имат определящ дял в регионалната или националната икономика;